

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 547/2013-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. G., obchodné meno I., T., zastúpeného A., s. r. o., T., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. M. S., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 105/2012 z 25. marca 2013 v spojení s opravným uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 105/2012 z 26. júna 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. G. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. júla 2013 doručená sťažnosť Ing. M. G., obchodné meno I., T. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného A., s. r. o., T., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. M. S., ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 105/2012 z 25. marca 2013 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) v spojení s opravným uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 105/2012 z 26. júna 2013.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupuje v pozícii navrhovateľa v súdnom konaní vedenom Okresným súdom Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) proti odporcovi advokátovi JUDr. L. P. (ďalej len „odporca“) o zaplatenie sumy 28 895,31 € z titulu náhrady škody. Svoj návrh sťažovateľ odôvodnil tým, že na základe zmluvy o právnej pomoci zo 17. marca 2013 uzatvorenej s odporcom sa tento zaviazal zastupovať sťažovateľa pri rokovaniach so S. vo veci odkúpenia nehnuteľností – pozemkov nachádzajúcich sa v katastrálnom území T., parc. č. 1636/2 ostatné plochy o výmere 1333 m², parc. č. 1638 zastavané plochy a nádvoria vo výmere 188 m² a parc. č. 1639 zastavané plochy a nádvoria vo výmere 220 m² (ďalej len „pozemky“). Sťažovateľovi boli tieto pozemky S. ponúkané za cenu 400 Sk za m², teda za celkovú sumu 696 400 Sk. V dôsledku nečinnosti odporcu však k uzatvoreniu kúpnej zmluvy nedošlo, pričom S. od ponuky na predaja pozemkov vo vzťahu k sťažovateľovi v júni 2013 odstúpili a následne predali pozemky inému záujemcovi, a to obchodnej spoločnosti M., s. r. o., v celosti. Keďže sťažovateľ potreboval uvedené pozemky na výkon svojej podnikateľskej činnosti, pretože na nich stoja jeho stavby, uzatvoril 12. decembra 2003 kúpnu zmluvu na pozemky s obchodnou spoločnosťou M., s. r. o, avšak za cenu 900 Sk za 1 m², teda za celkovú kúpnu cenu 1 566 900 Sk. Podľa

sťažovateľa v dôsledku nečinnosti odporcu bol nútený odkúpiť pozemky za oveľa vyššiu kúpnu cenu, a preto je toho názoru, že odporca mu svojim nekonaním spôsobil škodu v sume 870 500 Sk, teda 28 895,31 €, keďže nepostupoval podľa § 21 zákona Slovenskej národnej rady č. 132/1990 Zb. o advokácii v znení neskorších predpisov účinného v čase vzniku škody.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 6 C 275/2005 zo 17. februára 2009 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) návrh sťažovateľa zamietol. Na základe odvolania podaného sťažovateľom, ako aj odporcom Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 25 Co 47/2009 zo 7. októbra 2009 (ďalej len „rozsudok zo 7. októbra 2009“) rozsudok okresného súdu zmenil tak, že zaviazal odporcu zaplatiť sťažovateľovi sumu 28 895,31 € s príslušenstvom, ako aj trovy konania.

Na základe dovolania podaného odporcom najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Cdo 30/2010 z 29. apríla 2011 rozsudok krajského súdu zo 7. októbra 2009 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne krajský súd rozsudkom sp. zn. 25 Co 128/2011 z 19. októbra 2011 (ďalej len „rozsudok z 19. októbra 2011“) opätovne vo veci rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu zmenil tak, že zaviazal odporcu na zaplatenie uplatnenej náhrady škody s príslušenstvom a trov konania. Rozsudok krajského súdu z 19. októbra 2011 opätovne napadol dovolaním odporca, na základe ktorého najvyšší súd napadnutým rozhodnutím zrušil rozsudok krajského súdu z 19. októbra 2011 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Opravným uznesením sp. zn. 1 Cdo 105/2012 z 26. júna 2013 najvyšší súd opravil napadnuté rozhodnutie v dátume jeho vydania.

Podľa sťažovateľa opísané skutkové okolnosti «dávajú odpoveď na otázku vzniku škody, tak aj na otázku príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a konaním (nekonaním) odporcu... Tým, že odporca nepostupoval pri mojom zastupovaní s náležitou starostlivosťou, najmä nekonal riadne a včas, spôsobil, že nedošlo k uzavretiu zmluvy s kúpnu cenou 400,- Sk/m². Ak som po tom pokračoval v rokovaní s novým vlastníkom, avšak už nebolo možné dosiahnuť zhodné ujednanie ohľadom výšky kúpnej ceny, potom rozdiel v cenách (t. j. cena dosiahnutá so spoločnosťou M. s. r. o. oproti cene urokovanej so s.), t. j.

500,- Sk/m² v absolútnom vyjadrení 870.500,- Sk je reálne ujmou, ktorá nastala v mojej majetkovej sfére, keďže túto sumu som vynaložil, hoci pri zastupovaní odporcom lege artis som ju vynaložiť nemusel. O túto sumu reálne môj majetok sa znížil, t. j. táto suma spĺňa zákonné náležitosti pojmu „škoda“.».

Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí dospel podľa sťažovateľa k nesprávnemu právnemu záveru, že dva zákonné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu, teda výkon advokácie a existencia škody považuje za preukázané, avšak príčinná súvislosť medzi vznikom škody a výkonom advokácie odporcom nie je daná, pretože porušenie povinností odporcom pri zastupovaní sťažovateľa pri rokovaní o uzatvorenie kúpnej zmluvy na pozemky nepredstavovalo bezprostrednú príčinu, ktorá mala za následok vznik škody. Za bezprostrednú príčinu vzniku škody na strane sťažovateľa považoval najvyšší súd konanie sťažovateľa, ktorý sa dobrovoľne rozhodol kúpiť pozemky od nového vlastníka za vyššiu kúpnu cenu, pričom pri jej dohadovaní už odporca nepôsobil. Sťažovateľ tiež dostatočne nepreukázal, že musel kúpiť predmetné pozemky a zaplatiť za ne kúpnu cenu 900 Sk za 1 m².

Uvedené právne posúdenie uplatneného nároku považuje sťažovateľ za porušenie ním označených práv. Podľa sťažovateľa je „*absurdná argumentácia*“ najvyššieho súdu, že k prerušeniu reťazca príčin a následkov pri vzniku škody došlo konaním sťažovateľa.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví:

„1. Základné právo Ing. M. G. vlastniť majetok a základné právo na ochranu majetku podľa článku 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s článkom 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom (správne má byť uznesením, pozn.) Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 105/2012 zo dňa 25. 3. 2013 v spojení s uznesením sp. zn. 1 Cdo 105/2012 zo dňa 26. 6. 2013 porušené bolo.

2. Zrušuje rozsudok (správne má byť uznesenie, pozn.) Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 105/2012 zo dňa 25. 3. 2013 v spojení s uznesením sp. zn. 1 Cdo 105/2012 zo dňa 26. 6. 2013 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia navrhovateľa Ing. M. G. na účet A., s. r. o. vo výške 1.106,28 € do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Z uvedeného ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike vyplýva, že preskúmavanie zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosti rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci patrí do právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 378/08) ďalej pripomína, že napadnuté rozhodnutie posudzuje iba z hľadiska kritérií ústavných predpisov a nimi garantovaných základných práv a slobôd. Vzhľadom na to nie je jeho úlohou do detailov preskúmať prípad z pozície v okolnostiach prípadu aplikovaných právnych noriem ani opätovne podrobiť revízii napadnutý rozsudok so zámerom „vylepšiť“ jeho odôvodnenie, prípadne zostaviť zoznam eventuálnych pochybení najvyššieho súdu, ak tieto nemajú takú relevanciu, ktorá by mohla spochybníť konformitu záverov napadnutého rozsudku s ústavou (IV. ÚS 270/09, IV. ÚS 27/2010).

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ si v návrhu podanom okresnému súdu uplatnil proti odporcovi nárok na náhradu škody v sume 870 500 Sk, ktorú mu mal tento spôsobiť pri výkone advokácie, a to v dôsledku jeho nečinnosti pri rokovaní o uzatvorenie kúpnej zmluvy na pozemky, na ktorých sa nachádzajú stavby sťažovateľa, v ktorých vykonáva svoju podnikateľskú činnosť. Sťažovateľ v návrhu tvrdil, že odporca porušil svoje povinnosti advokáta, nekonal riadne a včas, čím spôsobil, že predávajúci – S. od ponuky na predaj pozemkov za ponúkanú kúpnu cenu 400 Sk za 1 m² odstúpili a uvedené pozemky predali inému kupujúcemu – obchodnej spoločnosti M., s. r. o., s ktorou sťažovateľ následne uzatvoril kúpnu zmluvu, avšak za kúpnu cenu 900 Sk za m². Rozdiel celkových kúpnych cien za pozemky predstavuje sťažovateľom uplatnenú výšku náhrady škody. Okresný súd návrh sťažovateľa zamietol rozsudkom, v ktorom skonštatoval, že nebol preukázaný vznik škody ako zákonný predpoklad zodpovednosti

odporcu za škodu. Krajský súd na základe odvolania podaného oboma účastníkmi konania rozsudkom zo 7. októbra 2009 rozsudok okresného súdu zmenil a zaviazal odporcu na zaplatenie žalovanej sumy s príslušenstvom a trov konania. Krajský súd dospel k záveru, že rozdiel medzi kúpnu cenou za pozemky ponúknutou sťažovateľovi S. a kúpnu cenou, za ktorú sťažovateľ kúpil pozemky od obchodnej spoločnosti M., s. r. o., predstavuje výšku skutočnej škody, a je tiež toho názoru, že existuje príčinná súvislosť medzi výkonom advokácie odporcom a vznikom škody. Na základe dovolania podaného odporcom najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Cdo 30/2010 z 29. apríla 2011 zrušil rozsudok krajského súdu zo 7. októbra 2009 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom odvolaciemu súdu vytkol, že sa nedostatočne zaoberal otázkou existencie príčinnej súvislosti medzi konaním odporcu a spôsobenou škodou.

Krajský súd rozsudkom z 19. októbra 2011 opätovne zmenil rozsudok okresného súdu tak, že zaviazal odporcu na zaplatenie uplatnenej náhrady škody, pričom považoval za preukázané splnenie všetkých predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal odporca opätovne dovolanie, na základe ktorého najvyšší súd napadnutým rozhodnutím zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Podstata argumentácie sťažovateľa spočíva v jeho nesúhlase s právnym posúdením veci najvyšším súdom, pokiaľ tento dospel k právnemu záveru, že bezprostrednou príčinou vzniku škody nebolo konanie odporcu, a teda neexistuje príčinná súvislosť medzi porušením povinností odporcu a vznikom škody sťažovateľovi.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia skonštatoval skutkový stav v právnej veci sťažovateľa a uviedol, aké rozhodnutia boli v tejto veci vydané prvostupňovým, ako aj odvolacím súdom, pričom v jeho relevantnej časti uviedol:

«Podľa zákona č. 132/1990 Zb. o advokácii (ďalej len „zákon o advokácii“), ktorý treba v danej veci aplikovať z dôvodu, že k tvrdenému vzniku škody došlo v roku 2003 (t. j. za účinnosti tohto zákona), advokát zodpovedá klientovi za škodu, ktorú mu spôsobil v súvislosti s výkonom advokácie (§ 21 ods. 1 zákona o advokácii); zodpovednosť advokáta sa vzťahuje aj na škodu spôsobenú jeho koncipientom alebo jeho pracovníkom (§ 21 ods. 2 zákona o advokácii). Advokát sa zbaví zodpovednosti podľa odseku 1, ak preukáže, že škode nemohol zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno od neho žiadať (§ 21 ods. 4 zákona o advokácii). Zákon o advokácii určuje aj povinnosti advokáta pri plnení záväzkov zo zmluvy o poskytnutí právnej pomoci, ktorá má z hľadiska platnej zákonnej typológie záväzkov všeobecnú povahu zmluvy mandátnej alebo príkaznej. Ustanovenia zákona o advokácii upravujúce práva a povinnosti advokáta, vrátane jeho zodpovednosti za škodu spôsobenú klientovi (§ 13 až § 21 zákona o advokácii), predstavujú osobitnú právnu normu (*lex specialis*) vo vzťahu k tým ustanoveniam Obchodného zákonníka a Občianskeho zákonníka, ktoré stanovujú práva a povinnosti mandatára resp. príkazníka.

Všeobecne treba uviesť, že zodpovednosť advokáta za škodu spôsobenú klientovi v súvislosti s výkonom advokácie v zmysle § 21 zákona o advokácii je tzv. objektívnou zodpovednosťou, teda zodpovednosťou bez ohľadu na zavinenie a nie je teda dôležité, či ju advokát spôsobil úmyselne alebo z nedbanlivosti. Táto zodpovednosť je založená na súčasnom splnení predpokladov, ktorými sú: 1) výkon advokácie, 2) vznik škody a 3) príčinná súvislosť medzi výkonom advokácie a vznikom škody. Splnenie uvedených predpokladov zodpovednosti musí byť v konaní jednoznačne preukázané a dôkaznú povinnosť má v tomto smere poškodený.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo svojom prvom rozhodnutí (uznesenie sp. zn. ICdo 30/2010 z 29. 4. 2011) uviedol, že dva zákonné predpoklady zodpovednosti za škodu, t. j. výkon advokácie a existenciu škody má v danej veci za preukázanú. Na tomto závere zotrváva, a preto aj námietky uvedené dovolateľom k týmto predpokladom nepovažuje za dôvodné.

Zostáva preto posúdiť otázku existencie príčinnej súvislosti medzi škodou a výkonom advokácie žalovaného.

Dovolací súd už vo svojom prvom rozhodnutí v tejto veci uviedol, že o vzťah príčinnej súvislosti (*kauzálny nexus*) ide pri priamej väzbe javov (objektívnych súvislostí),

v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). Vzťah príčinnej súvislosti medzi výkonom advokácie a škodou spôsobenou klientovi je daný vtedy, ak je medzi výkonom advokácie a škodou klienta vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť advokáta nenastáva. Otázka príčinnej súvislosti môže byť vždy riešená len v konkrétnych súvislostiach. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať od všeobecných súvislostí a skúmať, konkrétne ktorá príčina ju vyvolala. Pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale večná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti (porovnaj R 21/1992, porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 Cdo 144/2008).

V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný – nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu (porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 32/2007).

Ak sa teda v konkrétnom prípade zdá, že viac skutočností spolupôsobilo pri vzniku škody, je podstatné určiť, či pôvodná skutočnosť (v tomto prípade konanie advokáta) je tou skutočnosťou, bez ktorej by nedošlo ku škodlivému následku, alebo či k tejto skutočnosti pristúpila nová skutočnosť, ktorá bez ohľadu na pôvodné skutočnosti, samostatne pôsobila ako príčina škody.

Aj príčin viac, pôsobia z časového hľadiska buď súbežne alebo následne pričom sa časove neprekrývajú. V takomto prípade je pre existenciu príčinnej súvislosti nevyhnutné, aby reťazec postupne nastupujúcich príčin a následkov bol vo vzťahu k vzniku škody natoľko prepojený, že už z pôsobenia prvej príčiny možno vyvodit' vecnú súvislosť so vznikom škodlivého následku.

V kontexte uvedených zásad zisťovania príčiny škody dovolací súd ustálil, že porušenie povinností žalovaného pri zastupovaní žalobcu nepredstavovalo bezprostrednú

príčinu, ktorá mala za následok vznik škody na strane žalobcu. Bezprostrednou príčinou škody bolo v tomto prípade konanie žalobcu a jeho dobrovoľné rozhodnutie kúpiť pozemky od spoločnosti M., s. r. o. za vyššiu cenu, než za akú mohol predtým tieto pozemky kúpiť od S. Dovolací súd považoval za preukázané, že pri rokovaniach medzi žalobcom a spoločnosťou M., s. r. o. a pri dojednávani kúpnej ceny žalovaný už nepôsobil, keďže 7. novembra 2003 vypovedal žalobcovi zmluvu o právnej pomoci. Žalobca tiež dostatočne nepreukázal, že musel zaplatiť stanovenú kúpnu cenu 900 Sk za m² pozemkov a nie cenu nižšiu a ani to, že musel kúpiť uvedené pozemky. Dovolací súd teda má za to, že žalobca nepreukázal prepojenosť reťazca príčin, na začiatku ktorého bolo porušenie povinnosti žalovaného a na konci ktorého bol vznik škody na strane žalobcu. Práve žalobca svojím vlastným konaním spôsobil, že tento reťazec príčin a následkov pri vzniku škody bol prerušený. Navyše odvolací súd nechal bez povšimnutia aj skutočnosť, že predávajúci S. predali inému subjektu pozemok ako celok. Nebol tak naplnený jeden zo základných predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu a to príčinná súvislosť medzi výkonom advokácie a vznikom škody.»

Takéto odôvodnenie uznesenia dovolacieho senátu najvyššieho súdu nemožno považovať za arbitrárne či dokonca zjavne svojvoľné, ako to vidí sťažovateľ. Úlohou ústavného súdu v konaní o sťažnosti nie je rozvíjať, prípadne potvrdzovať správnosť právneho záveru najvyššieho súdu. V súlade so sebaobmedzovaním vlastných zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré sú rovnako povolané chrániť základné práva a slobody, ústavný súd konštatuje, že v napadnutom rozhodnutí najvyššieho súdu nevzhladol žiadnu skutočnosť, ktorá by mala alebo mohla mať za následok porušenie označených práv sťažovateľa. Napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu je náležité odôvodnené, jeho záverom nechýba predchádzajúca logická interpretácia príslušných právnych noriem a nemožno ho považovať za zjavne svojvoľné.

Ústavný súd reagujúc na námietky sťažovateľa v sťažnosti stručne konštatuje, že podmienkou vzniku zodpovednostného právneho vzťahu medzi subjektom porušujúcim právnou povinnosť je okrem porušenia tejto povinnosti a vzniku škody aj príčinná súvislosť (kauzálny nexus) medzi konaním, resp. opomenutím a vzniknutou škodou. Vzťah medzi

protiprávnym úkonom a vznikom škody musí byť bezprostredný, nie sprostredkovaný. Existencia príčinnej súvislosti musí byť v každom konkrétnom prípade bezpečne preukázaná, nemožno ju len predpokladať, pričom povinnosť tvrdenia, bremeno tvrdenia, dôkazná povinnosť a dôkazné bremeno, čo sa týka príčinnej súvislosti v civilnom procese, zaťažuje v zásade toho účastníka, ktorého tvrdenie má byť preukázané. Tvrdenia sťažovateľa v konaní pred všeobecnými súdmi, ako aj v sťažnosti podanej ústavnému súdu, ktorými tento poukazuje na existenciu vzťahu príčiny a následku, sú z pohľadu ním uplatneného nároku pred všeobecnými súdmi nespôsobilé privodiť pre neho priaznivý výsledok sporu. Ústavný súd sa v tomto smere stotožňuje so závermi najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, že bezprostrednou príčinou vzniku škody na strane sťažovateľa nebolo konanie, resp. opomenutie odporcu, ale samotná kúpa pozemkov od ich nového vlastníka za kúpnu cenu vyššiu než bola kúpna cena ponúknutá pôvodným vlastníkom týchto pozemkov.

Základné právo na súdnu ochranu uvedené v čl. 46 ods. 1 ústavy neznamena právo na úspech v konaní pred súdom (II. ÚS 4/94, I. ÚS 40/95). Ústavno-súdna korekcia rozhodovacej činnosti všeobecných súdov v prípade sťažovateľa by teda bola možná len v tých prípadoch, ak by konanie a rozhodnutie všeobecného súdu priamo zasahovalo do práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), resp. práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy). K porušeniu ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu, resp. analogického práva na spravodlivý proces podľa dohovoru by mohlo dôjsť rozhodnutím všeobecného súdu nielen tým, keby tento fakticky odňal možnosť komukoľvek domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde (napr. II. ÚS 8/2001), ale aj tým, keby tento súd rozhodol arbitrárne, bez náležitého odôvodnenia svojho rozhodnutia (napr. I. ÚS 241/07), alebo vtedy, ak by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. III. ÚS 264/05). Ústavný súd nezistil žiadnu z týchto ani inú tu výslovne neuvedenú skutočnosť, ktorá by napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu robila ústavne neakceptovateľným, a teda vyžadujúcim ústavno-súdnu korekciu z dôvodu zásahu do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, resp. spravodlivé súdne konanie.

Ústavný súd konštatuje, že právne odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu vychádzajúce zo skutkových záverov zistených okresným súdom a krajským súdom nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. Ústavný súd nezistil, že by najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí použil takú interpretáciu a aplikáciu právnych noriem, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy. Rovnako nezistil, že by dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentovali, boli zjavne protirečivými alebo popierali pravidlá formálnej alebo právnej logiky a závery najvyššieho súdu nie sú zjavne jednostranné a ani v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatoval, že medzi postupom najvyššieho súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala, že mohlo dôjsť k ich porušeniu.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani právomoc ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. V konečnom dôsledku ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov všeobecných súdov.

Vzhľadom na to ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu obsahuje dostatok záverov na jeho výrok a ústavný súd nezistil porušenie ústavnoprosesných princípov konania pred týmto súdom a ani to, že by závery, ku ktorým dospel, boli svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou.

Sťažovateľ v sťažnosti tiež namieta porušenie svojho práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy, pričom uvádza, že *„Porušenie svojho základného práva, garantovaného v článku 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, vidí sťažovateľ v nesprávnom výklade otázky príčinnej súvislosti a následnej aplikácii tohto výkladu na konkrétnu situáciu v tomto spore Najvyšším súdom SR.“* Ústavný súd taktiež nezistil, aby postupom najvyššieho súdu či jeho rozhodnutím mohlo dôjsť k porušeniu jeho základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy. Ústavný súd podľa

svojej stabilizovanej judikatúry (napr. II. ÚS 78/05, I. ÚS 310/08) zastáva názor, že všeobecný súd spravidla nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj základné práva vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Inak povedané, o prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo možné v danej veci uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Na základe uvedeného ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2013